

MARS

Alexei Monroe o Laibachu
Občutek za red
Ilja Kabakov

Alexei Monroe on Laibach
The Sense of Order
Ilya Kabakov

Uvodnik

- 1 Tadej Pogačar: Od Manifeste do Interpola
- 4 Tadej Pogačar: From Manifesta to Interpol

Vzhodno od raja / East of Eden

- 7 Alexei Monroe: Laibach in NSK / Industrijske diagnoze postsocializma
- 16 Alexei Monroe: Laibach & NSK / Industrial Diagnoses of Post-Socialism
- 25 Ilja Kabakov: Povest o kulturno relociranem človeku
- 35 Ilya Kabakov: A Story about a Culturally Relocated Person

Občutek za red / Sense of order

- 47 Alenka Pirman: »Imena so le besede za stvari« – Intervju s Simonom Pattersonom
- 51 Alenka Pirman: »Names are Just Words for Things« – An Interview with Simon Patterson
- 56 Špela Mlakar: Realni čas
- 60 Špela Mlakar: Real Time
- 64 Marjetica Potrč: »Vsakdo si želi nekakšnih pravljic« – Intervju z Nedkom Solakovom
- 68 Marjetica Potrč: »Everybody Would Like to Have Some Kind of Fairy Tales« – An Interview with Nedko Solakov
- 73 Miško Šuvaković: Nadloge z etiko
- Miško Šuvaković: The Trouble with Ethics
- 75 Vlado Martek: Filozofska risba
- 78 Vlado Martek: Philosophical Drawing
- 82 Vlado Martek: Brez naslova
- 84 Vlado Martek: No Title
- 87 Andrej Lapajne: Slovenska virtualna galerija
- 90 Andrej Lapajne: Slovene Virtual Gallery

Dokumentacija / Documentation

- 93 Jana Intihar Ferjan: Razstave Moderne galerije v letu 1995 / Exhibitions of the Museum of Modern Art Ljubljana in 1995
- 96 Katja Kranjc: Novosti v knjižnici Moderne galerije (tuja literatura) / New Acquisitions in the Library of the Museum of Modern Art Ljubljana

M'ARS

Časopis Moderne galerije Ljubljana
Magazine of the Museum of
Modern Art Ljubljana

Letnik VIII, 1996, št. 3 – 4
Year VIII, 1996, No. 3 – 4

Uredniški odbor / Editorial Board
Bojan Gorenec, Sergej Kapus,
Jure Mikuž, Mojca Oblak Crowther,
Helena Pivec, Marjetica Potrč,
Tomislav Vignjevič, Borut Vogeltnik,
Igor Zabel, Nadja Zgonik

Glavni urednik / Chief Editor
Tadej Pogačar

Izdaja / Published by
Moderna galerija Ljubljana

Zanjo / Responsible
Zdenka Badovinac

Naslov uredništva / Adress
of the Editor
Moderna galerija Ljubljana
Museum of Modern Art
Tomšičeva 14
SLO-1000 Ljubljana, Slovenia
tel. / phone: (+386) (61) 214 101,
214 106
fax: (+386) (61) 214 120

Oblikovanje / Graphic Design
Zmago Rus

Fotografije / Photos
D. James Dee, Vlasta Delimar,
Lado Mlekuž, Matija Pavlovec,
Jane Štravs, Tandar,
Fotodokumentacija / Photo Archive
Moderna galerija Ljubljana

Prepisi / Transcripts
Tamara Šoban

Slovenska lektura / Slovene
proofreading
Alvina Žuraj, Igor Zabel

Fotoliti / Photoliths
Atelje Villa, Ilirska Bistrica

Tisk / Printed by
Tiskarna Ljubljana

Cena te številke / Price of this issue
1100 SIT, 8 USD

Revija izhaja s podporo Ministrstva
za kulturo Republike Slovenije / The
publishing of the magazine is
made possible by the support of
the Ministry of Culture of the
Republic of Slovenia.

Slovenska virtualna galerija

Andrej Lapajne

Uvod

S prihodom informacijske dobe se širi obzorje človeške komunikacije. Informacije se pretakajo vse hitreje, z napredkom tehnologije pa se svet spreminja v globalno vas. Glavni akter prihajajoče dobe je razvpito računalniško omrežje, imenovano Internet.

Internet je komunikacijski medij, razširjen po vsem svetu. Je globalno računalniško omrežje, ki ga za najrazličnejše oblike komuniciranja po današnjih ocenah aktivno uporablja približno 50 milijonov uporabnikov, trend uporabe tega medija pa skokovito narašča. To omrežje vseh omrežij se je rodilo v poznih šestdesetih letih, ko ga je ameriški Department of Defence razvil za lastne potrebe v času hladne vojne. Kmalu se je razširil na vladne raziskovalne laboratorije in univerze, zadnje čase pa v veliki meri prehaja v komercialno sfero. Nanj so priključene najrazličnejše inštitucije, od vladnih ustanov, šol, knjižnic in muzejev do podjetij in posameznikov. Na Internetu lahko dobite izsledke najnovejše znanstvene raziskave, si ogledate paleolitske jamske risbe iz Ardèchea, zaidete v Kongresno knjižnico, kupite pravkar izdano knjigo ali pa pokramljate s svojim japonskim prijateljem. V zgodovini Interneta je nastalo kar nekaj standardnih protokolov za izmenjavo informacij (elek-

tronska pošta, konference, delo na oddaljenih računalnikih, dostop do velikih baz podatkov...). Eden novjših informacijskih servisov se imenuje World Wide Web (WWW) in je namenjen izmenjavi multimedijško strukturiranih informacij, kar pomeni, da omogoča prenos besedil, slik, video-posnetkov, zvoka. Osnovni princip dostopa do informacij pri servisu WWW je zajet v pojmu hipertekst. Kot pove beseda sama, gre za nekakšno razširitev teksta, in sicer tako, da določeni deli besedila in slikovnega gradiva vsebujejo referenco na nadaljnje besedilo, to pa je lahko spet hipertekst (podobno principu kazalk v enciklopedijah). O tem nekaj več v nadaljevanju. Zaradi širokega spektra uporabe, vizualne atraktivnosti in dostopnosti informacij postaja ta servis vse bolj priljubljen. Uporaben je na vseh področjih človekovega udejstvovanja, od znanosti in umetnosti do športa in politike. Naš prispevek posega na področje likovne umetnosti in ima ime Slovenska virtualna galerija.

Namen in cilji slovenske virtualne galerije

Cilj Slovenske virtualne galerije (v nadaljevanju SVG) je multimedijška predstavitev slovenske likovne umetnosti in arhitekture od gotike do današnjih dni. Pobuda za projekt je prišla s Fakultete za računalništvo in informatiko (FRI).

Avtorji projekta smo Andrej Lapajne, Bor Prihavec, Žiga Kranjec in Aleksandar Ruben, vsi študentje FRI, ter mentor dr. Franc Solina, predstojnik Laboratorija za računalniški vid.

Naš namen je bil v kar največji meri izkoristiti prednosti nove informacijske tehnologije za predstavitev največjih dosežkov slovenske umetnosti. Predstavljamo jih v obliki elektronskih reprodukcij in najrazličnejših informacij, ki so dostopne na Internetu. Tako je na ogled izbor največjih umetnin, opisi umetnostnozgodovinskih obdobij, življenjepisi umetnikov in razne informacije o delih in njihovih avtorjih. V sklopu SVG se predstavljajo tudi slovenske galerije. Dosegljive so stalne zbirke in razstave v slovenskih galerijah, s tem pa tudi najnovejša produkcija likovne umetnosti v slovenskem kulturnem prostoru.

Glede na to, da je SVG interdisciplinarni projekt, in kot tak nujno zahteva udeležbo poznavalcev umetnostnozgodovinskega področja, smo k sodelovanju povabili priznane strokovnjake, da bi pripravili ustrezen izbor avtorjev in umetnin ter preglede umetnostnozgodovinskih obdobij. Vabilu so se prijazno odzvali: dr. Barbara Jaki, Matej Klemenčič, mag. Igor Zabel in Adela Železnik.

Končni izdelek je v slovenščini in angleščini, na voljo pa je 24 ur na dan ljudem z vsega sveta, ki imajo računalnik in dostop do omrežja Internet, kar seveda vključuje tudi tuje galerije, umetnostne kritike in druge poznavalce in ljubitelje likovne umetnosti.

Struktura

Slovenska virtualna galerija je torej zbirka tekstov, slik, ikon in video posnetkov. Ti so urejeni v pomensko smiselne enote-strani, ki jih računalnik v skladu z uporabnikovimi željami prikazuje na ekranu. Tako lahko, na primer, zahtevamo spisek vseh obdobij in nato izberemo 20. stoletje. Prikaže se opis obdobja s seznamom avtorjev 20. stoletja, od koder lahko izberemo podrobnejši opis nekega stila ali pa zahtevamo predstavitev nekega avtorja. Predstavitev avtorja vsebuje tudi seznam izbranih del, iz katerega izberemo delo, ki nas zanima.

Opisani scenarij je tipični primer uvodoma omenjenega hipertekstovnega principa. Deli besedila, ki vsebujejo nadaljno referenco, se od ostalega besedila ločijo po barvi, sličice (ikone) pa so obrobljene z določeno barvo. Zaželeno informacijo dobimo z uporabo miške (naprava za komuniciranje z računalnikom, dodatek k tipkovnici), tako da »kliknemo« na označeni del besedila. Sistem nato obravnava zahtevo, iz ustrezne lokacije prenese zaželeno informacijo in jo prikaže na ekranu. Tako se, npr., s klikom na sliko ali ime v tekstu omenjenega umetnika prikaže njegova predstavitev z življenjepisom in izbranimi deli, klik na ikono galerije pa pokaže videoposnetek galerijskih prostorov. Tak način komunikacije odlikuje predvsem velika enostavnost, z ustreznim rabo ikon, seznamov in referenc v besedilu pa tudi preglednost in nazornost.

Celotni sistem SVG smo razdelili na tri dele:

1. predstavitev umetnostnozgodovinskih obdobij;
2. razstave v slovenskih galerijah;
3. 3D virtualno razstavišče.

1. Umetnostnozgodovinska obdobja so multimedijško predstavljena s krajšim opisom in seznamom avtorjev. Predstavitev posameznega avtorja je sestavljena iz osnovnih informacij o njegovem delovanju, kratkega življenjepisa in seznama izbranih del. Vsako delo je opremljeno z naslovom, avtorjem, letnico nastanka, tehniko, dimenzijami, signaturo, dodatnim opisom...

2. Galerije se v sklopu SVG predstavljajo z multimedijским opisom svojih dejavnosti in zgodovine. Predstavljene so stalne zbirke in tudi aktualne razstave. To pomeni, da so razstave istočasno s postavitvijo v galeriji dostopne vsemu svetu po omrežju Internet. Ob vsaki novi razstavi se prejšnja prestavi na seznam starih razstav in ostane v sistemu SVG.

3. Tretji del galerije je virtualno razstavišče. Poleg klasične hipertekstovne predstavitve informacij smo namreč izvedli tudi simulacijo tridimenzionalne arhitekture kot virtualnega galerijskega prostora, po katerem so možni navidezni »sprehodi« med umetninami. V ta namen smo razvili model fiktivne zgradbe z ustrezno topologijo in računalniško generirali slike notranjih prostorov. Uporabniku se na ekranu prikaže tridimenzionalna podoba galerijskega prostora, na stenah visijo slike. S klikom na ustrezno področje virtualnega prostora se lahko premaknemo na naslednjo lokacijo, s klikom na sliko pa se ta prikaže na ekranu z naslovom, imenom avtorja, letnico nastanka in drugimi podatki. V primeru, da vam je umetnina pritegnila pozornost, vas klik na avtorjevo ime privede na njegovo predstavitev z ostalimi deli.

Prva verzija Slovenske virtualne galerije je dosegljiva na WWW naslovu:
<http://razor.fri.uni-lj.si:8080/gal>

Še nekaj besed o izvedbi in perspektivah

Zaradi obsežnosti podatkov, predvsem pa zaradi lažjega vzdrževanja, je celoten projekt računalniško podprt s sistemom za upravljanje baze podatkov, kar v veliki meri olajša sicer neizbežno delo upravljalca Slovenske virtualne galerije. Upravljanje sistema je zato relativno enostavno in poteka avtomatsko pod nadzorom upravljalca, ki mora skrbeti predvsem za predstavitev tekočih razstav slovenskih galerij in za dopolnjevanje ustrezne podobe umetnosti 20. stoletja.

Baza podatkov omogoča tudi iskanje avtorjev ali umetnin po raznih ključih: naslovu, stilu, letu nastanka ipd.

SVG je zasnovana tako, da je neodvisna od fizične lokacije, njeni deli pa se lahko nahajajo tudi na več različnih in med seboj oddaljenih računalnikih. Tako bi lahko v prihodnosti galerije na lokalnih računalnikih same skrbale za svoje predstavitve in razstave. Deli SVG so lahko fizično shranjeni na različnih medijih, kar vključuje tudi CD-ROM-e, ki so zaradi velike kapacitete primerni za shranjevanje večjih količin informacij. V tujini obstaja kar nekaj z umetnostjo povezanih projektov na CD-ROM-ih, med njimi, npr., Tate Gallery: Exploring Modern Art in 1000 Years of Russian Art, the State Russian Museum, St. Petersburg.

Slovensko virtualno galerijo si zamišljamo kot nekakšen center tekstovnih in vizualnih informacij o slovenski likovni kulturi na omrežju Internet, treba pa je poudariti, da narava samega medija omogoča nenehno dopolnjevanje, spreminjanje in širjenje projekta. Drugače od, recimo, tiskane besede, tu podoba projekta raste s časom.

Smiselno bi bilo, na primer, vključiti interaktivne didaktične dodatke, saj so del ciljne publike tudi šolarji in predšolski otroci.

Možne so tudi modifikacije virtualnega razstavišča. Z vnašanjem realizma fotografskih posnetkov so mogoči virtualni sprehodi po simulaciji pravih galerijskih prostorov. Na ta način bi lahko realizirali tudi sprehode tipa »turistični vodič«, ki bi »navideznega turista« od katere od znanih točk v mestu pripeljali do izbrane galerije.

Sklep

Omeniti velja, da je Slovenska virtualna galerija med prvimi projekti celostne predstavitve likovne kulture nekega naroda na svetovnem računalniškem omrežju Internet. Predvsem je pomembno naslednje dejstvo, ki izhaja iz same narave medija: bistvo Interneta je demokratičnost; fizična oddaljenost ali majhnost ni pomembna. To v načelu daje projektu enakovredne možnosti, vse je odvisno od kvalitete koncepta in seveda izvedbe.

SVG se tako pridružuje sorodnim projektom, množici virtualnih muzejev in galerij, ki se počasi rojevajo na vseh koncih sveta.

- BIBLIOGRAFIJA
Realizing the Information Future.
National Academy Press, 1994.
Linda M. Harasim. *Global Networks*. The MIT Press, 1993.
Karlo Pirc. »Iz take so snovi kot pajčevina...« *Razgledi*, 4. februar 1995.
Robert Atkins. »The Art World & I Go On Line.« *Art in America*, december 1995.
Steve Anzovin. »Art Collections on CD-ROM.« *Art in America*, maj 1995.
Milan Jeličič, Rok Založnik. »Internet v Sloveniji.« *Moj mikro*, št. 2, februar 1995.
Gojko Jovanovič. »Elektronski parnas.« *Moj mikro*, št. 5, maj 1995.
Michele Emmer. *The Visual Mind*. The MIT Press, 1993.
Walter G. Kropatsch, Martin Eder, Paul Kammerer. »Finding Stokes of the Brush in Portrait Miniatures.« Technical University of Vienna, 1995.

Andrej Lapajne

The objective of the Slovene Virtual Gallery (SVG) is to provide a multi-media presentation of Slovene fine art and architecture from Gothic to contemporary times. The incentive for initiating this project came from the Faculty of Computer and Information Science (FRI).

The authors of the project are Andrej Lapajne, Bor Prihavec, Žiga Kranjec and Aleksandar Ruben, all students of FRI, and their mentor, Dr. Franc Solina, head of the Laboratory of Computer Vision.

Our aim has been to optimise the use of new information technologies for the presentation of important achievements in Slovene art. We present them in the form of electronic reproductions and diverse information on the Internet network. The presentation includes a selection of prominent works of art, descriptions of art-historical periods, biographies of artists, and a variety of other pertinent information about artists and their works. Users have access to Slovene art galleries on the SVG, and data on permanent collections and current exhibitions in Slovene galleries are also available, presenting the latest Slovene fine art production.

Because the SVG is an interdisciplinary project – and as such it calls for participation by art historians – renowned specialists were invited to prepare selections of artists and works, as well as surveys of art-historical periods. The following historians kindly responded to the invitation to write about these stated periods: Dr. Barbara Jaki, Matej Klemenčič, Igor Zabel, MA, and Adela Železnik.

The final product is available in Slovene and English, and it is accessible 24 hours a day to anyone around the world with a computer and the access to the Internet – certainly including foreign galleries, art critics, and other connoisseurs and admirers of fine art.

The Slovene Virtual Gallery is a collection of texts, pictures, icons, and video clips, arranged by content in unit-pages which the user calls onto the computer screen according to his personal wishes. For example, one can request a list of all art periods and then select the 20th century. A description of the period, including a list of 20th-century artists, is then displayed on the screen, and one can select a more precise description of certain styles, or demand the presentation of a particular artist. Presentations of artists include a list of selected works, from which one may select a piece of interest.

The described scenario is a typical example of the hypertextual principle mentioned in the introduction. Parts of the text which contain further information differ in colour from normal text, while the small pictures (icons) are framed with a line of particular colour. The required information is easily obtained with the help of a mouse (a device for communication with the computer, additional to the keyboard), which is clicked on the marked section of text. The system then transfers the required information from the adequate location and displays it on the screen. For example, a click on a painting or a name of an artist mentioned in the text would call onto the screen his or her presentation with a biography and selected works, while a click on a gallery icon would show a video clip of the gallery premises. This mode of communication is distinguished by its simplicity, and with the use of icons, lists and references it is efficient, orderly and accessible.

The entire SVG system is divided into three parts:

1. A presentation of art-historical periods.
2. Exhibitions in Slovene galleries.
3. 3D virtual exhibition premises.

1. Art-historical periods are presented in multimedia, with short descriptions and a list of artists. A presentation of every particular artist comprises basic data regarding his or her work, a short biography, and a list of selected works. Each work is described with the title, artist, year of origin, technique, dimensions, signature, and any other significant information.

2. The galleries present themselves within the SVG through multimedia portraits of their activities and histories. Permanent collections and current exhibitions are presented, so that by the means of Internet, their exhibitions are simultaneously accessible to the entire world. With the emplacement of a new exhibition, the previous one is moved to the list of former exhibitions, and thus remains accessible via the SVG system.

3. The third part is a virtual exhibition. In addition to the hypertextual presentation of information, we also produced a simulation of three-dimensional architecture, a virtual gallery in which one can

seemingly »walk« around between the works of art. We developed a model of a fictitious edifice with a corresponding topology, and the images of the inner gallery premises were generated on computer. The user sees a three-dimensional picture of the gallery and paintings hanging on the walls. A click on a particular field of virtual space transfers us to the next location, and a click on a hanging painting displays it on the screen together with its title, name of the artist, year of origin, and any other relevant data. If we are interested in learning more about the artist, a click on the name will provide his or her presentation with further works.

The first version of the Slovene Virtual Gallery is accessible at the WWW address:

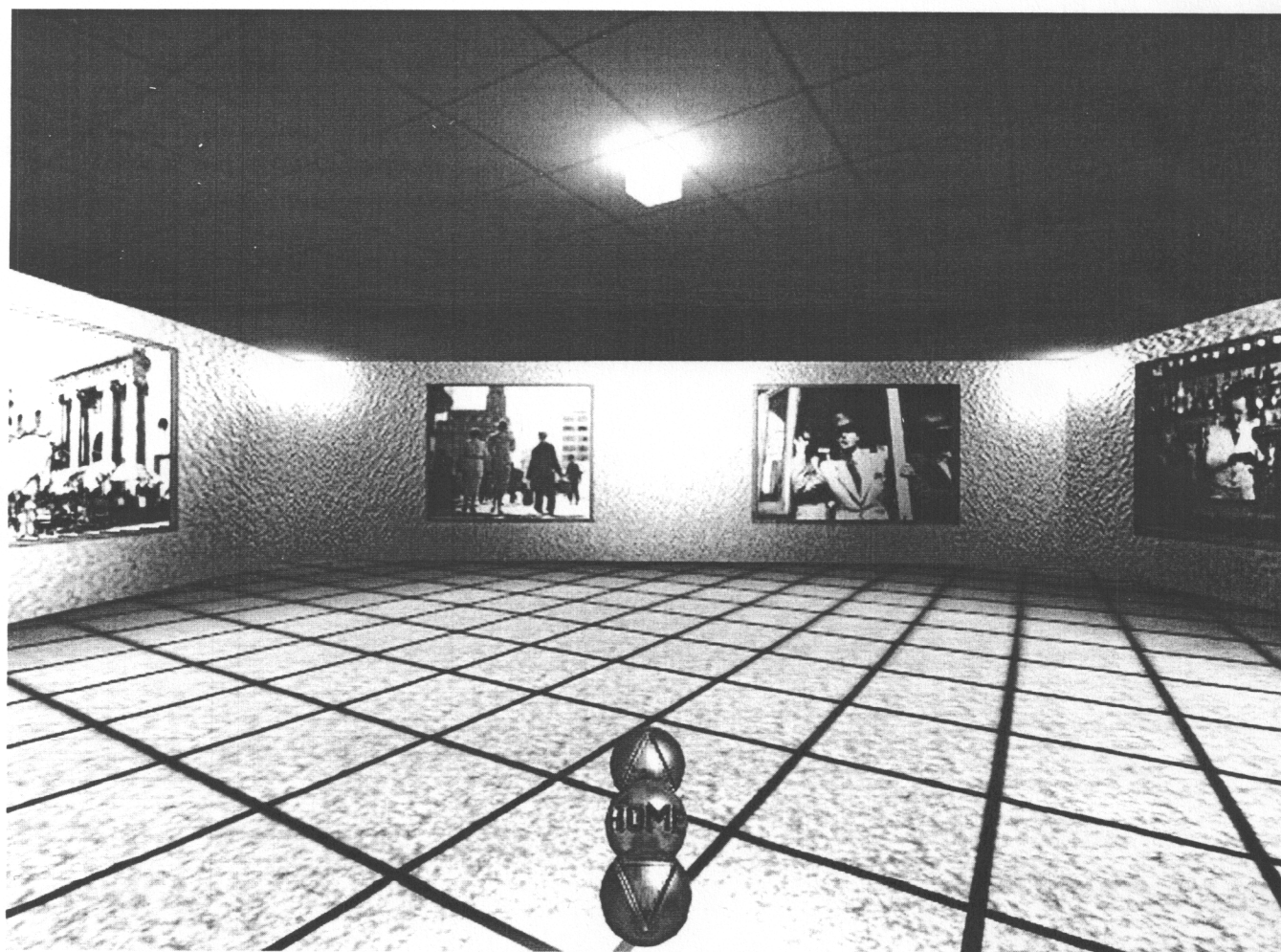
<http://razor.fri.uni-lj.si:8080/gal>.

Because of the large amount of data, and especially because of simplified maintenance, the entire project is computer-supported with a data-base management system that greatly facilitates the management of the Slovene Virtual Gallery. The system is relatively simple to manage, and it runs automatically under the supervision of the manager who's primary task is to take care of the presentation of current exhibitions in Slovene galleries, and for the maintenance of an adequate representation of 20th-century art.

The data base also enables searches for artists or works according to different key words: title, style, year of origin, etc...

The SVG is devised to be independent of any physical location; its parts can be located on several separated computers. In the future, this will enable individual galleries to independently generate and maintain their own presentations and exhibitions. Parts of SVG can be physically stored in different formats, including CD-ROM, which because of their huge capacity present the most convenient means of storing large quantities of data. There are several art-related projects on CD-ROM abroad, e.g. Tate Gallery: Exploring Modern Art, and 1000 Years of Russian Art, State Russian Museum, St. Petersburg.

We consider the Slovene Virtual Gallery to be a centre of written and visual information about Slovene fine art within the Internet network. It must be pointed out, however, that the nature of the medium enables permanent appending, changing, and expansion of the project. In contrast to the printed word, for instance, this project has the capacity to grow through time.

For example, it would be good to eventually include interactive didactic accessories, since an important part of the public consists of pre-school and school children.

Modifications of the virtual exhibition premises are also possible. By including the realism of photographs, it is possible to take virtual walks in the gallery simulation. Walks of a »tourist-guide type« could also be prepared in this manner, meaning that an »virtual-tourist« would be led from some well-known point in town to the selected gallery.

It must be mentioned that the Slovene Virtual Gallery is among the pioneering projects presenting fine art of a particular nation on the Internet worldwide computer network. The following fact, ensuing from the very nature of the media, is especially important: the basic nature of the Internet is its democracy; physical distance and size are not crucial. In principle this means that every project shares equal possibilities: it depends entirely on the quality of the concept and its execution.

Thus, the SVG is on the same footing as other similar projects, a number of virtual museums and galleries being generated in all parts of the world.

BIBLIOGRAPHY

- Realizing the Information Future*. National Academy Press, 1994.
Linda M. Harasim. *Global Networks*. The MIT Press, 1993.
Karlo Pirc. »Iz take so snovi kot pajčevina...« *Razgledi*, 4. februar 1995.
Robert Atkins. »The Art World & I Go On Line.« *Art in America*, december 1995.
Steve Anzovin. »Art Collections on CD-ROM.« *Art in America*, maj 1995.
Milan Jeličič, Rok Založnik. »Internet v Sloveniji.« *Moj mikro*, št. 2, februar 1995.
Gojko Jovanovič. »Elektronski parnas.« *Moj mikro*, št. 5, maj 1995.
Michele Emmer. *The Visual Mind*. The MIT Press, 1993.
Walter G. Kropatsch, Martin Eder, Paul Kammerer. »Finding Stokes of the Brush in Portrait Miniatures.« Technical University of Vienna, 1995.